

# Resurse educaționale ilustrate pentru dezvoltarea limbajului, motricității și stimei de sine la copiii cu CES/TSI



Acest ghid este conceput pentru a sprijini cadrele didactice, logopezii și părinții în activitatea educațională cu copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), în special cei cu tulburări de spectru autist (TSI). Ghidul cuprinde resurse ilustrate, fișe de lucru diferențiate, metode interactive, modele de planuri de intervenție personalizată și activități ludice adaptate nevoilor acestor copii.

Material realizat de profesor itinerant și de sprijin,  
GEAMBAȘU CONSTANȚA MONICA

## **1. Cuprins**

I. Fișe de lucru diferențiate – limbaj, matematică, logică

II. Jocuri educative și logopedice

III. Ghid de adaptare curriculară și stiluri de învățare

IV. Planuri de intervenție personalizată (PIP)

## I. Fișe de lucru diferențiate – limbaj, matematică, logică

### Fișa 1 – Activități de îndemânare



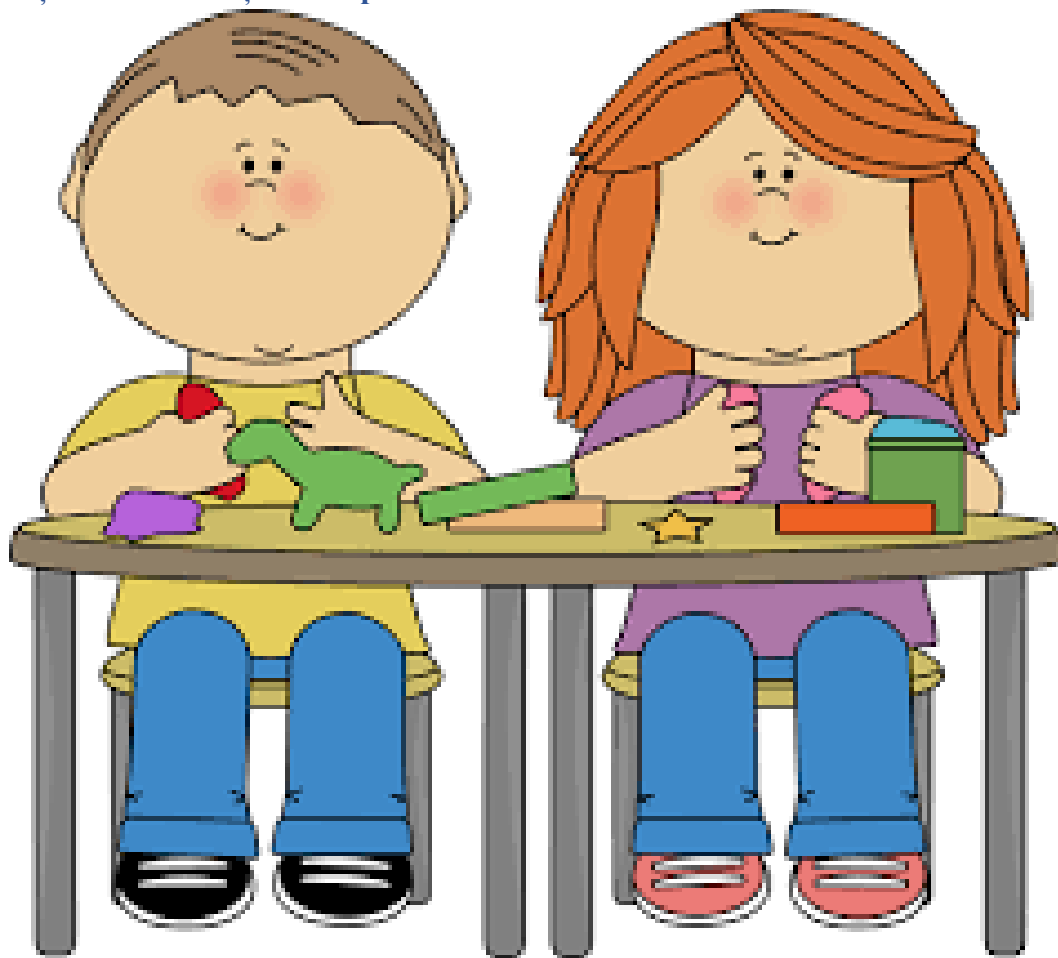
#### Exerciții – Limba română

1. Privește cu atenție imaginile.
2. Descrie ce face fiecare copil în imagine.
3. Alege o activitate și spune când ai făcut-o și tu.
4. Scrie o propoziție despre fiecare acțiune (ex: Copilul desenează).

#### Exerciții – Matematică

5. Numără copiii din imagine.
6. Câte creioane are fiecare copil? Estimează și compară.
7. Grupează activitățile în: creative / sportive / de relaxare.

## Fișa 2 – Recunoașterea expresiilor



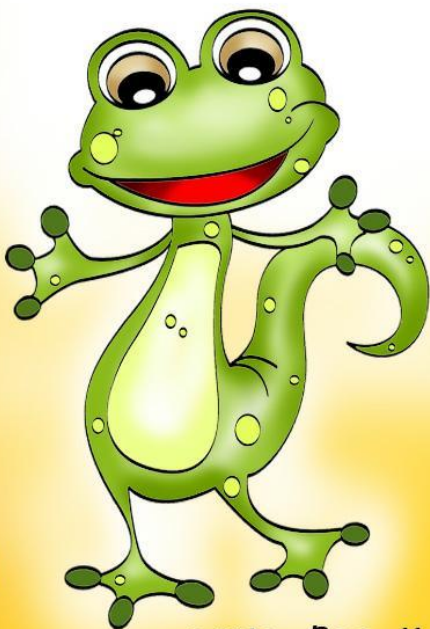
### Exerciții – Limba română

8. Observă expresiile fețelor din imagine.
9. Ce emoție exprimă fiecare copil? (ex: bucurie, tristețe)
10. Spune o situație în care tu ai simțit la fel.
11. Scrie o propoziție despre cum se simte fiecare copil.

### Exerciții – Matematică

12. Câte fețe vesele sunt în imagine? Dar triste?
13. Care expresie apare cel mai des?
14. Colorează sau desenează 3 fețe cu expresii diferite și numără-le.

### Fișa 3 – Motricitate și formă



Hai un pas în față  
Sari în sus ca mingea  
Mergi ca și o rață.  
Învârte-te o dată,  
Sari ca o broscuță,  
Stai într-un picior  
Și fă ca o maimuță.  
Mergi ca pinguinul  
Ține-te de nas,  
Scoate limba afară  
Și mai fă un pas.

carte: *Poezii hazlii pentru copii*

[www.jucarii-vorbarete.ro](http://www.jucarii-vorbarete.ro)

#### Exerciții – Limba română

15. Descrie ce mișcare face fiecare copil (ex: sare, se întinde, ridică mâinile).
16. Imită mișcările arătate în imagine.
17. Spune când ai făcut și tu astfel de exerciții.
18. Scrie un rând cu: 'Eu pot să...!' (ex: Eu pot să sar).

#### Exerciții – Matematică

19. Câte poziții diferite vezi?
20. Câte persoane sunt în imagine?
21. Desenează o linie de sărituri și numerotează pozițiile de la 1 la 5.

## Fișa 4 – Activități în clasă



---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

### Exerciții – Limba română

Desenează o scenă cu copii în clasă.

Scrie două propoziții despre activitățile școlare preferate.

Completează: La școală, eu \_\_\_\_\_.

Spune ce îți place cel mai mult la școală.

### Exerciții – Matematică

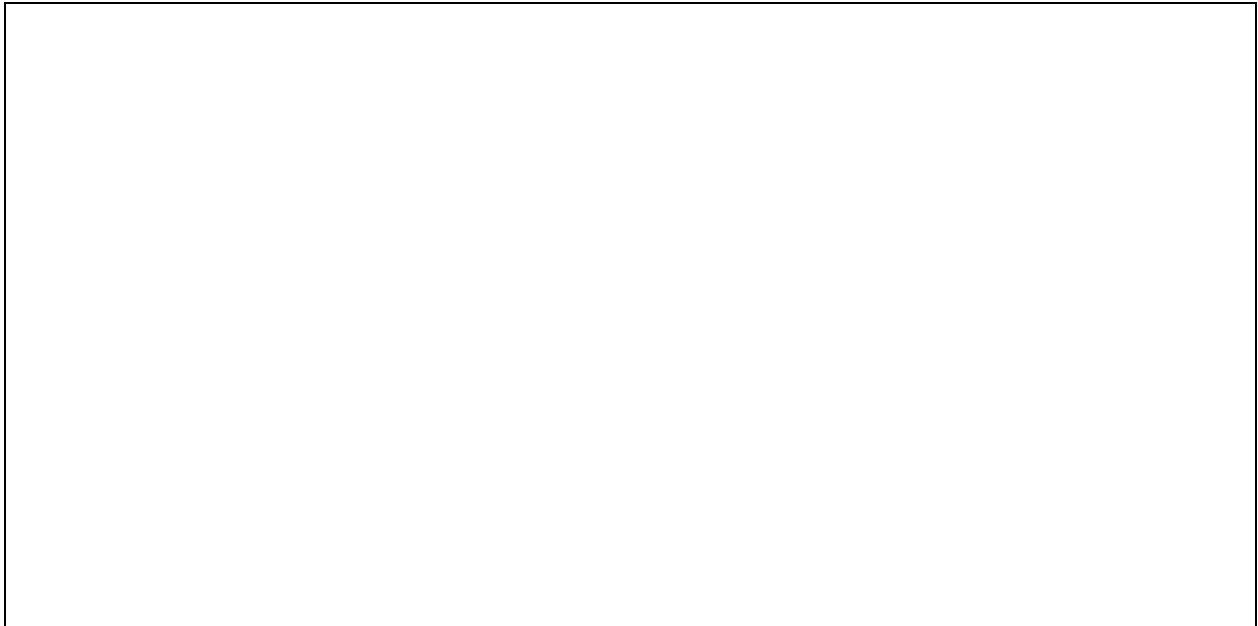
Numără colegii din desenul tău.

Grupează-i câte 2. Câte grupe formezi?

Câte mese ai desenat? Adaugă încă 2 și calculează totalul.



## Fișa 6 – Animale domestice și sălbatice



---

---

---

---

---

---

---

---

### Exerciții – Limba română

Desenează două animale domestice și două sălbatice.

Scrie o propoziție pentru fiecare animal din desen.

Grupează animalele în: domestice / sălbatice.

Completează: Câinele trăiește în \_\_\_\_\_, iar leul în \_\_\_\_\_.

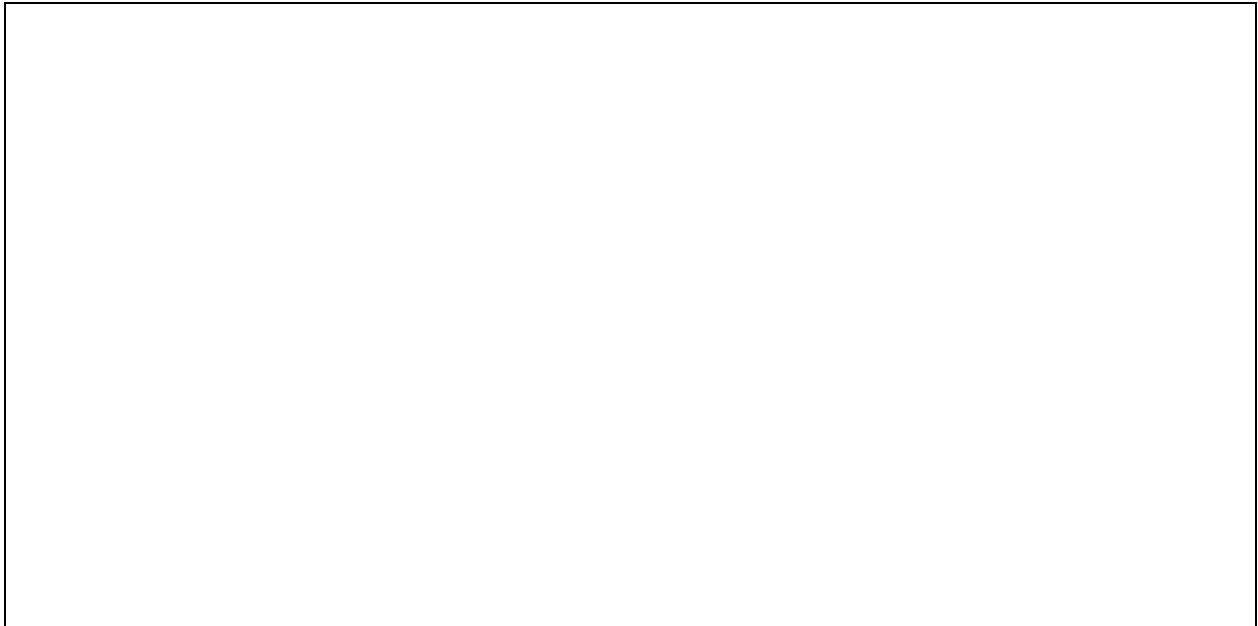
### Exerciții – Matematică

Câte animale ai desenat în total?

Dacă adaugi încă 3 sălbatice, câte ai în total?

Care grup este mai numeros? Cu câte?

## Fișa 7 – Anotimpuri



---

---

---

---

---

---

---

---

### Exerciții – Limba română

Desenează ce vezi într-o zi de iarnă și într-o zi de vară.

Scrie o propoziție despre fiecare anotimp desenat.

Ce activitate îți place cel mai mult vara? Dar iarna?

Completează: Primăvara, copacii \_\_\_\_\_.

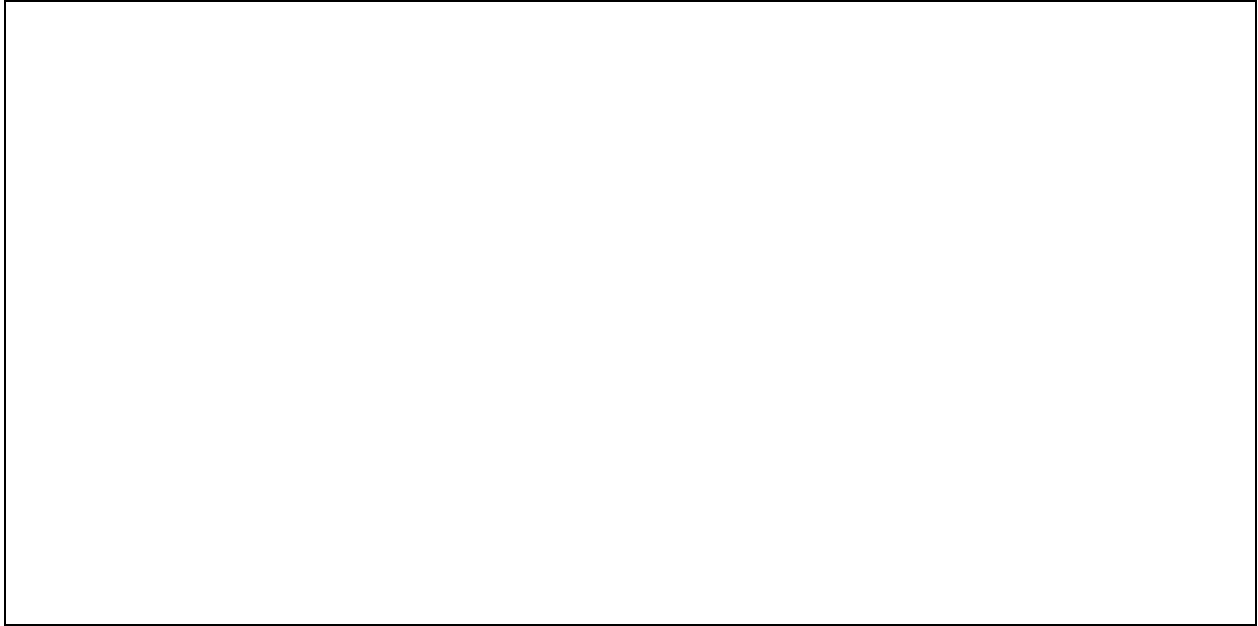
### Exerciții – Matematică

Numără obiectele de iarnă din desen.

Câte flori ai desenat primăvara? Adună-le cu cele de vară.

Care desen are cele mai multe elemente?

## Fișa 8 – Familia mea



---

---

---

---

---

---

---

---

### Exerciții – Limba română

Desenează membrii familiei tale.

Scrive cum îi cheamă și ce îți place să faci cu fiecare.

Completează: Eu sunt \_\_\_\_ și fac parte dintr-o familie \_\_\_\_.

Spune o propoziție despre fiecare membru al familiei.

### Exerciții – Matematică

Câte persoane sunt în familia ta?

Dacă vine și un verișor, câți sunteți în total?

Câte litere are fiecare nume? Compară-le.

## II. Jocuri educative și logopedice

### 2.1 Jocuri de asociere imagine–cuvânt

Aceste jocuri dezvoltă vocabularul, capacitatea de recunoaștere vizuală și de corelare între obiecte și denumirea lor. Sunt utile atât pentru copiii cu dificultăți de limbaj, cât și pentru cei cu dificultăți de atenție.

Exemple de activități:

- Trasează linia între imagine și cuvântul potrivit.
- Alege cuvântul care corespunde imaginii din 3 variante.
- Sortează imaginile în categorii (fructe, animale, obiecte).

### 2.2 Puzzle de cuvinte și bingo gramatical

Aceste jocuri sunt folosite pentru dezvoltarea limbajului expresiv, structurii propoziției și înțelegerea relațiilor gramaticale. Activitățile pot fi adaptate pentru lucru individual sau în perechi.

Exemple de activități:

- Împerechează părțile de propoziție (subiect–predicat).
- Completează tabelul de bingo cu forme corecte ale verbelor.
- Aranjează cuvintele într-o ordine logică pentru a forma propoziții.

### 2.3 Jocuri logico-matematice cu suport vizual

Aceste jocuri dezvoltă gândirea logică, capacitatea de clasificare și înțelegerea conceptelor numerice. Sunt utile pentru elevii care beneficiază de sprijin vizual și manipulativ.

Exemple de activități:

- Potrivește formele geometrice după culoare și mărime.
- Jocuri de secvențiere: ce urmează după...?
- Construcții din cuburi sau cartonașe numerotate.

### III. Ghid de adaptare curriculară și stiluri de învățare

#### 3.1 Adaptări curriculare pentru elevii cu CES/TSI

Adaptarea curriculumului presupune ajustarea conținuturilor, metodologiei și instrumentelor de evaluare în funcție de particularitățile fiecărui elev cu CES. Adaptările pot fi de tip funcțional, simplificări de conținut sau diferențieri în modul de predare și evaluare.

Exemple de adaptări:

- Reducerea volumului de informații prezentate într-o singură lecție.
- Utilizarea sprijinului vizual (imagini, pictograme, scheme logice).
- Prezentarea structurată a sarcinilor în etape scurte și clare.
- Acordarea unui timp suplimentar la sarcinile de lucru și evaluare.
- Utilizarea evaluării orale sau practice, în locul celei scrise.

#### 3.2 Stiluri de învățare și diferențiere didactică

Elevii cu CES pot avea stiluri de învățare predominant vizuale, auditive sau kinestezice. Identificarea stilului dominant ajută la adaptarea metodelor de predare pentru o mai bună eficiență educațională.

Sugestii pentru diferențierea pe stiluri de învățare:

- Stil vizual – folosirea de imagini, culori, simboluri, hărți mentale.
- Stil auditiv – ritmuri, cântece, explicații verbale și repetate.
- Stil kinestezic – activități practice, jocuri de rol, mișcare și manipulare de obiecte.

Chestionarele incluse în anexele ghidului pot fi utilizate pentru identificarea stilului de învățare al elevului și pentru personalizarea intervenției didactice.

#### **IV. Planuri de intervenție personalizată (PIP)**

Planul de intervenție personalizată (PIP) este un instrument de lucru care urmărește adaptarea procesului educațional la nevoile specifice ale elevului cu CES. Acesta este elaborat în cadrul echipei multidisciplinare și conține obiective, activități, metode și evaluări adaptate.

##### **4.1 Domenii de intervenție în PIP**

- Domeniul cognitiv – dezvoltarea abilităților de gândire logică, memorie, atenție.
- Domeniul socio-emoțional – creșterea încrederii în sine, exprimarea emoțiilor, cooperarea.
- Domeniul comportamental – dezvoltarea comportamentului prosocial, respectarea regulilor.
- Domeniul limbajului – dezvoltarea comunicării verbale și nonverbale.
- Domeniul motric – îmbunătățirea coordonării și a motricității fine/grosiere.

##### **4.2 Structura recomandată a unui PIP**

1. Date generale ale elevului
2. Descrierea nevoilor educaționale
3. Obiective generale și specifice pe domenii de dezvoltare
4. Activități și metode propuse
5. Resurse implicate
6. Modalități de evaluare și monitorizare a progresului

##### **4.3 Exemple de obiective diferențiate**

- Cognitiv: Recunoaște și numește culorile primare în 3 din 5 încercări.
- Limbaj: Exprimă propoziții de 3-4 cuvinte cu sprijin vizual.
- Emoțional: Recunoaște și exprimă două emoții prin imagini sau cuvinte.
- Comportamental: Respectă reguli simple de interacțiune în grup (salut, mulțumesc).